

Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Кафедра природничо-математичної освіти

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ УЧИТЕЛІВ ХІМІЇ
«Комунікативні та інтерактивні методи навчання у курсі хімії закладу
загальної середньої освіти»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри природничо-математичної освіти
(протокол № 4 від 19.03.2021 р.)

Завідувач кафедри

О.В. Шаповаловський

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою
(протокол № 3 від 25.03.2021 р.)

Голова науково-методичної ради

П.К. Хобзей

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: Програма підвищення кваліфікації учителів хімії
«Комунікативні та інтерактивні методи навчання у курсі хімії закладу
загальної середньої освіти»

Розробники: професор кафедри природничо-математичної освіти, кандидат педагогічних наук Савчин М. М.

Мета: науково-методичний супровід професійного розвитку вчителів хімії в підготовці до роботи в закладах загальної середньої освіти відповідно до програм основної та старшої школи з хімії, затверджених МОН та освітніх потреб споживачів освітніх послуг. Ознайомити з процесом реформування шкільної освіти в Україні, впровадженням нового Державного стандарту базової середньої освіти та компетентнісним потенціалом і його реалізацією через освітні галузі у контексті Нової української школи.

Напрямок: забезпечення і підтримка навчання учителів хімії, їх професійний саморозвиток, рефлексія, що скеровані на виховання та розвиток учнів в освітньому середовищі, зокрема:

1. Знання нового Державного стандарту базової середньої освіти та його компетентнісного потенціалу. Напрямків реформування та розвитку Нової української школи.

2. Уміння практично застосовувати в навчальному процесі комунікативні та інтерактивні методи навчання в контексті завдань нової української школи, пов'язаних з необхідністю зростання професійного розвитку та методичної компетентності вчителя хімії як основного носія змін, що відбуваються в усіх сферах життя людини.

3. Знання основних видів комунікації та механізмів використання їх в освітньому процесі залежно від вікових особливостей та складності навчального матеріалу з хімії в основній та старшій школі.

4. Оволодіння методиками та технологіями інтерактивного навчання та розвитку критичного мислення у контексті формування ключової компетентностей та здійснення інтеграційного підходу з усіма природничими дисциплінами.

5. Усвідомлення і розуміння важливості професійного розвитку як необхідної потреби навчання впродовж життя.

Обсяг: 30 годин.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна; очно-дистанційна.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

– професійно-педагогічна компетентність – обізнаність з інноваційними комунікаційними та інтерактивними методиками та технологіями навчання з урахуванням відомостей з педагогіки та психології відповідно до вікових особливостей та індивідуальних потреб учнів основної та старшої школи;

– мовно-комунікативна та писемна компетентність – як сформовані вміння подачі основної інформації вербально та письмово, її дозування, вислуховування, здатності до розвитку критичного мислення та уміння відстоювати власну позицію методами розмірковування та аргументації;

– інформаційно-цифрова компетентність – здатність застосовувати інформаційні технології як засіб комунікації: отримувати та обробляти інформацію, що формує уміння аналізувати та синтезувати її; самостійно мислити; вирішувати проблеми;

Місце (місця) надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», заклади освіти Львівської області.

Очікувані результати навчання:

– знає основні напрямки реформування освіти в Україні та новий Державного стандарту базової середньої освіти та компетентнісним потенціалом;

– класифікує комунікативні та інтерактивні методи навчання, що базуються на принципі активної участі учнів у навчальному процесі;

– демонструє вміння використовувати види комунікативної компетентності у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу у межах змісту визначеного програмою;

– вміє реалізовувати комунікативні та інтерактивні методики й технології в контексті вимог нової української школи;

– демонструє вміння конструювати та реалізувати ситуативні вправи, квест-уроки, діалог та дебати у рамках навчальних програм з хімії;

– демонструє власну готовність до змін в освітньому процесі, гнучкість застосування комунікативних та інтерактивних методів, до постійного професійного саморозвитку.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: посвідчення або сертифікат.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно-мотиваційне заняття

Час за робочою навчальною програмою – 2 години

Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля
(практичне, 1 година)

Тема 2. Формування очікувань учасників (практичне, 1 година)

Модуль 1. Освітня політика (4 години)

Тема 1.1. Реформування шкільної освіти в Україні. Нова українська школа.
(лекція, 2 години).

Тема 1.2. Впровадження нового Державного стандарту базової середньої освіти. Компетентнісний потенціал і його реалізація через освітні галузі. (П-2)

Модуль 2. Навчальна діяльність як вид людської діяльності.

Час за робочою навчальною програмою – 2 години

Тема 1.1. Навчальна діяльність як вид людської діяльності, особливості навчальної діяльності. Структура. (лекція, 2 години)

План лекційного заняття

1.1.1. Характеристика людської діяльності як форми взаємодії людини з природою, суспільством у матеріальній та духовній сфері та активного ставлення до навколишнього світу, зміст якої складають його доцільна зміна і перетворення. Структура людської та навчальної діяльності. (Л-2)

Модуль 3. Комунікативні методи та технології навчання.

Комунікативна компетентність. Сучасні практики компетентнісного навчання (Час за робочою навчальною програмою – 14 години)

Тема 3.1. Комунікативні методи навчання та технології в сучасній освіті. (лекція, 2 години)

План лекційного заняття

3.1.1. Зміст основних понять теми та методи комунікації: мовна, писемна й жестикуляційна комунікація.

3.1.2. Закономірності мовленнєвого спілкування, його діяльнісний характер та предметність процесу спілкування.

3.1.3. Способи формування мовно-комунікативної компетентності. Критерії підбору інформації.

3.1.4. Комунікативні навички як здатності людини безконфліктно взаємодіяти з іншими людьми, адекватно інтерпретувати отриману інформацію та правильно її передавати.

Тема 3.2. Практичне використання комунікативних методів і технологій навчання (практичне – 2 години)

План практичного заняття

3.2.1. Використання опор різних видів у навчанні хімії: змістові та смислові, словесні й зображальні. Роль опор у керуванні змістом

висловлювання (*текст, мікро- текст, план, логічна схема*) і засвоюванні мовних ігор, текстів.

3.2.2. Алгоритмічний метод. Складання алгоритмів різних видів.

Тема 3.3. Інтерактивне навчання як взаємонавчання. Форми і методи взаємодіючого навчання (Лекція -2 години),

План лекційного заняття

3.3.1. Характеристика інтерактивного навчання: парне та групове навчання. Панельна дискусія; дискусії в форматі «відкритий простір»; дебати.

3.3.2. Мозковий штурм (метод контрольних запитань і аналогії, пряма аналогія.

3.3.3. Модерація як навчання у співпраці. Методи модерації: експертні, аналітичні, експериментальні.

Тема 3.4. Групова навчальна діяльність як засіб комунікації та створення умов для самонавчання. (Практичне -2 години)

План практичного заняття

3.4.1. Форми проведення групової роботи: гомогенні та гетерогенні групи, способи об'єднання в групи.

3.4.2. Організація нетрадиційних типів уроків: робочих семінарів, семінарів практикумів та уроків заліків, їх особливості.

3.4.3. Створення завдань для дидактичного супроводу робочих семінарів, семінарів практикумів та уроків заліків.

Тема 3.5. Ситуативні задачі (завдання) як спосіб активізації пізнавальної діяльності учнів та відображення зв'язку хімії з життям. (Лекційне -2 години)

План лекційного заняття

3.5.1. Ситуативні задачі (завдань) як спосіб активізації пізнавальної діяльності учнів. Структура ситуативних задач.

3.5.2. Особливості змісту ситуативних задач, що сприяють інтеграції знань.

Тема 3.6. Інноваційні підходи до сучасного уроку: складання планів-конспектів квест та кейс уроків з курсу хімії (Лекційне – 2 год.)

План лекційного заняття

3.6.1. Квест та кейс уроки як засіб активізації навчальної діяльності школярів.

3.6.2. Розгляд та обговорення квест та кейс уроків у 7, 8, 10 класах з тем курсу хімії. Покрокове виконання завдань для організації квесту.

Тема 3.7. Технології опрацювання дискусійних питань, Організація дебатів на хімічну тематику. (Дискусія – 2 год.)

План дискусійного заняття

3.7.1. Обрання і вивчення теми як підготовка до дискусії. Постановка дискусійних питань. Проведення дискусії за обраною темою.

3.7.2. Учнівські дебати як спосіб розвитку критичного мислення на уроках хімії. Організація дебатів з теми «Хімія за життя, хімія – проти життя».

Модуль 4. Критичне мислення як одна з проблем сучасної школи (Час за навчальною програмою – 6 год.)

Тема 4.1. Розвиток критичного мислення як альтернатива дидактичній теорії. (Лекція – 2 год.)

План лекційного заняття.

4.1.1. Критичне мислення як засіб безперервного пошуку істини, як мислення про мислення.

4.1.2. Організація навчального процесу зі спрямуванням мислення на критику, результатом якої є розвивальний ефект.

4.1.3. Характеристика критичного мислення, основні ознаки його наявності.

Тема 4.2. Методика розвитку критичного мислення на уроках хімії (Лекційне – 2 год.)

План лекційного заняття

4.2.1. Актуальність проблеми формування критичного мислення.

4.2.2. Конструювання понять.

4.2.3. Різновиди суджень. Розмірковування.

4.2.4. Зразок плану-конспекту уроку з критичним опрацюванням навчальних змістів у курсі хімії.

Тема 4.3. Сучасні практики компетентнісного навчання. (дискусійне заняття – 2 год.)

План дискусійного заняття

4.3. 1. Сократівська бесіда, проблеме навчання, навчальна гра.

4.3. 2. Завдання для тренінгових завдань у форматі кейс.

4.3. 3. Інформаційні технології як засоби комунікації: володіння сучасними пристроями для пошуку хімічної інформації, її оброблення, електронними засобами навчання, інтернет-ресурсами.

Модуль 5 . Круглий стіл (форум) 1. Презентація добрих практик. Рефлексія. (Практичне заняття 2 год.)

Питання круглого столу (форуму) 1.

1. Чи справдилися ваші очікувані результати щодо дистанційного навчання?

2. Створіть завдання для квест-уроку з довільно обраної теми.

3. Коротко охарактеризуйте один комунікативний та один інтерактивний методи навчання, які часто використовуєте на уроках.

Контроль за знаннями, сформованими навичками та досвідом слухачів проводиться систематично: на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми; дискусіях з окремих тем; опитування (вербальна комунікація); виконання практичних завдань та участь у круглих столах (форумах).

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів. Оцінювання вербальне.

III. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назва тем	Кількість годин				
	Всього	Лекції	Практичні	Дискусії	Тренінги
Інтеграційно-мотиваційне заняття	2	–	2	–	–
Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля			1		–
Тема 2. Формування очікувань учасників			1		
Модуль 1. Освітня політика	4				
Тема 1.1. Реформування шкільної освіти в Україні. Нова українська школа.		2			
Тема 1.2. Впровадження нового Державного стандарту базової середньої освіти. Компетентнісний потенціал і його реалізація через освітні галузі.			2		
Модуль 2. Навчальна діяльність як вид людської діяльності.	2	2			
Тема 1.1. Навчальна діяльність як вид людської діяльності, особливості навчальної діяльності. Структура.		2			
Модуль 3. Комунікативні методи та технології навчання. Комунікативна компетентність. Сучасні практики компетентнісного навчання	14	8	4	2	
Тема 3.1. Комунікативні методи навчання та технології в сучасній освіті.		2			
Тема 3.2. Практичне використання комунікативних методів і технологій навчання.			2		
Тема 3.3. Інтерактивне навчання як взаємонавчання. Форми і методи		2			

<i>взаємодіючого навчання.</i>					
<i>Тема 3.4. Групова навчальна діяльність як засіб комунікації та створення умов для самонавчання.</i>			2		
<i>Тема 3.5. Ситуативні задачі (завдання) як спосіб активізації пізнавальної діяльності учнів та відображення зв'язку хімії з життям.</i>		2			
<i>Тема 3. 6. Інноваційні підходи до сучасного уроку: складання планів-конспектів квест та кейс уроків з курсу хімії</i>		2			
<i>Тема 3.7. Технології опрацювання дискусійних питань, Організація дебатів на хімічну тематику.</i>				2	
<i>Модуль 4. Критичне мислення як одна з проблем сучасної школи</i>	6	2		2	
<i>Тема 4.1. Розвиток критичного мислення як альтернатива дидактичній теорії.</i>		2			
<i>Тема 4.2. Методика розвитку критичного мислення на уроках хімії</i>		2			
<i>Тема 4.3. Сучасні практики компетентнісного навчання.</i>				2	
<i>Модуль 5 . Круглий стіл (форум) 1. Презентація добрих практик. Рефлексія.</i>	2		2		
Всього:	30	16	10	4	

Використана література

1. Ліпман М. Чим може бути критичне мислення? // www.osvita.ua.
2. Пометун Олена. Інтернет ресурс: https://www.youtube.com/watch?v=BEXRzDR_6hg
3. Савчин М. М. Хімія: підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Марія-Віра Савчин. – К. : Грамота, 2015. – 224 с. : іл.
4. Савчин М. М. Хімія : підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. / М. М.Савчин. – К. : Грамота, 2016. – 184 с. : іл.
5. Савчин М. М. Хімія (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти / М. М. Савчин. – К. : Грамота, 2018. – 208 с., іл.
6. Терно С. О. Принципи, методи і засоби формування критичного мислення.
7. Тягло О.В. Критичне мислення: Навчальний посібник / Тягло Олександр Володимирович. – Х. : Вид. група «Основа», 2008. – 189, [3] с. (Б-ка журн. «Управління школою»; Вип 1(61).